

Scoala Nationala de Stiinte Politice si Administrative

Lucrare la Metodologia cercetarii sociale si politice

Vrabii Elena
Stiinte politice
An I postuniversitar

Bucuresti 2000

In prezent unele din cele mai dificile probleme cu care se confrunta societatea romineasca sunt :scaderea nivelului de trai (cresterea saraciei) si problematica muncii (conditii de munca , somaj).

De aceea mi – am ales pentru corelatie doua variabile, care se refera exact la aceste probleme si anume:

- Variabila independenta: Pentru cei mai multi oameni in Romania munca este :
grea sau usoara
- Variabila dependenta: Unii oameni sunt saraci. Din ce cauza credeti ca se
intampla in primul rand?
 - Societatea nu ii ajuta suficient
 - Sunt lenesi
 - Nu au noroc
 - Altceva
 - NS/NR

Ipoteza mea presupune ca mai multi oameni cred ca cu cat munca este mai grea cu atat ei cred mai mult ca societatea nu ii ajuta suficient, sau munca este mai grea pentru ca ei sunt lenesi, nu au noroc sau altceva, de unde si rezulta o corelatie intre aceste doua variabile.

Abordarea sociologica a problematicii muncii si saraciei a cunoscut si cunoaste o permanenta evolutie, ca urmare a schimbarilor importante petrecute in sfera muncii, a exigentilor sociale fata de munca si a transformariilor prin care trece insasi sociologia (si in general demersul stiintific). Pe planul vietii sociale munca nu mai este un “domeniu” distinct al societatii si activitatilor umane , ci o “fateta” a modului de constituire si functionare a intregii societati, de norme – valorile ce stau la baza activitatilor desfasurate de societate sociala, de directiile de schimbare tehnologica si organizationala, de dinamica stilurilor de viata si nivelului de trai etc. In acest sens a analiza si intelege munca, a studia viata unei intreprinderi impun a lua in considerare intreaga societate.

Noile orientari in epistemologie si scientica ofera mijlocul de reconstructie teoretica a sociologiei muncii (ca a intregii sociologii).

In aceasta noua abordare (ca sociologie a intregului sistem societal din perspectiva proceselor de munca), sociologia muncii are o problematica tot mai diferentiata legata de : mobilitatea structurala acupationala si profesionala, schimbarile petrecute in sfera muncii ca urmare a evolutiei tipului de societate (de la societatile agrare spre societatile industriale informatizate, post – industriale, industriale informatizate, societati global – culturale etc) evolutia muncii determinata de modificarile petrecute la nivelul sistemelor de necesitati – exigente – preferinte ale populatiei, noile cicluri de cariere profesionale legate de modificarile sistemului social tehnologic al societatii etc. A studia munca nu mai presupune, doar a cerceta intreprinderea, ci intreaga societate.

Problematica muncii se extinde spre abordarea comunitatilor umane in relatii integrate. Valorile si exigentile muncii implica procese de contacte si interferente interculturale nationale, relatiile de munca pun in contact oameni cu sisteme de valori si motivatii formate in contexte socioculturale diferite.

O directie specifica in reproiectarea locului de munca ce inseamna o integrare a strategiilor de largire si de imbogatire a locului de munca este data de modelul caracteristic al locului de munca (“Job characteristic model”)¹.

Modelul urmareste sa ia in considerare interrelatiile dintre anumite caracteristici ale postului de munca, starile psihologice asociate cu motivatia, satisfactia si performanta, rezultatele muncii si puterea trebuintei de promovare (“growth”)².

Ceea ce este deosebit de important consta in faptul ca aplicarea acestor orientari si metode dovedeste ca organizarea si diviziunea muncii, diferentierea profesiilor, desfasurarea relatiilor de munca etc. nu sunt determinate de tehnologie, ci de deciziile umane ce urmaresc anumite scopuri si se iau pe baza anumitor criterii valorice si conceptii (filozofice, morale, sociologice, psihologice etc)³.

Trecerea la economia de piata in Romania a marcat crearea si a unei noi pietete a muncii, adoptarea unor mecanisme noi, corespunzatoare, de realizare a corelatiilor dintre dezvoltarea economica si nivelul de trai, calitatea muncii si a vietii. As vrea sa urmaresc in aceasta lucrare corelatia intre doua variabile mentionate mai sus si pe baza datelor obtinute voi face analiza sociologica. Prima etapa de analiza datelor – tabelul de corelatie.

Trecerea spre economia de piata cauzeaza modificari de viata personala a oamenilor: oameni ce nu vor mai gasi de lucru, vor trebui sa-si schimbe activitatea, pregatirea, obiceiurile, stilul de viata. Tranzitia genereaza mari probleme umane legate nu numai de somaj, ci si de adaptarea la cerintele unui nou loc de munca, noua profesie, noua tehnologie, noi cerinte comportamentale.

Schimbarea determina reactii complexe, uneori paradoxale si neprevizibile, starea de nesiguranta si insecuritatea sociala, producand efecte colaterale, adesea negative in viata individului si in relatiile societale. Aceasta situatie motiveaza pe indivizii sa creada ca greutatea muncii poate fi compensata prin ajutorul statului. Nesatisfactia fata de conditii de munca cauzeaza nesatisfactia fata de nivelul de trai, si realizarea ca starea de saracie este cauzata de insuficienta ajutorului statului. De aceea mai multi oameni cred in acelaasi timp ca munca este grea si unii oameni sunt saraci pentru ca statul nu ii ajuta suficient (tabel de corelatie – numarul de persoane = 835, ceea ce reprezinta 54,7%) si in acelaasi timp majoritatea celor care cred ca munca este usoara sunt de acord ca starea de saracie este cauzata de insuficienta implicarii statului: 149 de persoane = 55,6%). Aceasta se explica prin urmatoarele: chiar daca munca este usoara pentru oameni, ei totusi cred ca in comparatie cu celelalte afirmatii (nu au noroc, sunt lenesi etc) ajutorul statului are mai multa probabilitate si aceasta conceptie este mai realista in ceea ce priveste starea de saracie. Majoritatea oamenilor cred ca saracia – este responsabilitatea institutiilor de stat. Probabil aceasta parere este cauzata de originile gandirii socialiste si regimurilor vechi, cand economia de piata cu caracterul ei capitalist bazat pe individualism si rationalism, era o notiune necunoscuta si nefolosita.

Totusi pe locul doi sunt oameni care cred ca munca este grea si sunt de acord ca oamenii sunt saraci pentru ca sunt lenesi. Cred ca starea de tranzitie la economia de piata a

¹ R.Hackman, G.Oldham, R.Sanson, K.Purdy, New Strategy for job enrichment, in “California Management Review”, Summer 1975; R.Hackman, G.Oldham, “Development of the job diagnostic survey”

² John.M.Ivancevich, Michael T. Matteson

³ D.Hoffman Oscar, “Sociologia muncii” Ed.Hyperion Bucuresti 1996

influentat mentalitatea oamenilor, mai ales celor tineri si a determinat parerea lor ca castigul depinde in primul rand de efortul propriu si staruinta, si daca cineva se afla la pragul nivelului de trai, el este lenes si nu munceste suficient pentru a-si asigura viata. (299 de persoane cred ca munca este grea si cei saraci sunt lenesi = 19,6%; pentru 64 de persoane munca este usoara = 23,9%).

Diferenta dintre cei care au spus ca munca este grea si usoara este nesemnificativa (94,3%), de unde rezulta ca si cei care cred ca munca este grea sunt convinsi ca se poate evita starea de saracie prin munca.

Un procent destul de semnificativ de oameni 911,65 – munca este grea; 6,0% - este usoara) cred ca cei care sunt saraci pur si simplu nu au noroc. In ciuda faptului ca ambele categorii de persoane se afla pe locul trei pentru raspunsul: nu au noroc, numarul celor care a raspuns ca munca este grea este cu 161 de persoane mai mare decat celor care au raspuns ca munca este usoara, de unde rezulta ca cei care au munca usoara si au incredere in noroc sunt putini. Si a doua concluzie este ca cei pentru care munca este grea si au ajuns la pragul saraciei au mult mai multa incredere in jocuri de noroc si au multe sperante in noroc ca-atata ca in posibila iesire din aceasta stare de saracie. De aceea in prezent, in conditiile cand majoritatea oamenilor se afla sub nivelul normal de trai, jocuri de noroc au o raspandire atat de mare in randul oamenilor obisnuiti.

Din esantion de 2019 de persoane nu au raspuns la intrebari 224 de persoane – ceea ce reprezinta 11,1% din numarul total. Este un numar destul de semnificativ de persoane care din diferite motive nu au putut raspunde la intrebari si pe care practic avem nevoie sa excludem din analiza noastra.

In perioada actuala de tranzitie la economia de piata, problematica muncii capata mai multa semnificatie si este strans legata cu problematica nivelului de trai. Corelatia foarte stransa intre aceste doua variabile este demonstrata in tabelul de corelatie si valoarea indicatorului Gamma.